

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40494
Nom	Processos i contextos educatius
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	8.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	2 - Processos i contextos educatius	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
APARISI ROMERO, JOAN ANTONI	100 - Didàctica i Organització Escolar
PEREZ PEREZ, CRUZ	335 - Teoria de l'Educació

RESUM

Com disciplina acadèmica, la matèria Processos i Contextos Educatius s'incardina en el mòdul genèric del currículum del Màster Universitari en Professor/a de Educació Secundària, juntament amb les matèries Aprenentatge i Desenvolupament de la Personalitat, i Societat, Família i Educació.

Aquesta matèria constituïx un àmbit formatiu d'especial rellevància per al perfil professional del professorat perquè proporciona a l'estudiant formació imprescindible per a la seva intervenció en el procés educatiu en les etapes que li concerneixen.

S'aborda en ella l'estudi del sistema educatiu espanyol i de la seva evolució i normativa reguladora, així com l'anàlisi de l'organització dels centres en els quals el futur professor/a que es forma ha d'ocupar la seva labor. S'afronta, també, l'estudi de l'educació com concepte complex i del procés educatiu incloent els subprocessos que ho integren, entre els quals els processos de comunicació i interacció són fonamentals. S'estudia, així mateix, la teoria del currículum en els seus elements bàsics, entre els components dels quals cobren especial rellevància els mètodes, els recursos didàctics i els materials

curriculars. S'analitza també la professió docent i el desenvolupament professional del professorat. S'afronten, de la mateixa manera, àmbits d'actuació professional tradicionals, com la tutoria i l'orientació, i altres que han anat cobrant creixent interès i actualitat, com l'atenció a la diversitat, la mediació escolar, la convivència i la prevenció i resolució de conflictes, sense oblidar la referència a l'educació intercultural. També s'inclou un tema rellevant com és l'educació per a la ciutadania i el desenvolupament de les comunitats d'aprenentatge.

Al costat de les altres matèries que configuren el mòdul genèric i el mòdul específic, pretén proporcionar al futur professor/a la formació necessària perquè aquest sigui capaç d'analitzar críticament la realitat educativa que ha d'exercir la seva labor, de resoldre problemes en un entorn complex i canviant i d'intervenir en el context educatiu que li competeix, com professional reflexiu i eficaç.

CONEXIMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous, o poc coneguts, dins contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Saber comunicar les conclusions i els coneixements i les raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible

- Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Conèixer la normativa i l'organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.
- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
- Conèixer l'evolució històrica del sistema educatiu en el nostre país.
- Conèixer i aplicar recursos i estratègies d'informació tutoria i orientació acadèmica i professional.
- Participar en la definició del projecte educatiu i en les activitats generals del centre atenent criteris de millora de la qualitat, atenció a la diversitat, prevenció de problemes d'aprenentatge i convivència.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls propis de la seua responsabilitat docent.
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure'n la capacitat per aprendre per ell mateix amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on siga situat.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o l'àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.
- Participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1) Adquirir la capacitat d'aplicar els coneixements adquirits per a resoldre problemes en el context d'ensenyament-aprenentatge.
- 2) Desenvolupar les habilitats i capacitats d'anàlisi i de síntesis i de reflexió crítica entorn de les diferents realitats educatives.
- 3) Millorar les pròpies estratègies d'aprenentatge, posant especial èmfasi en l'aprenentatge autònom i significatiu.
- 4) Desenvolupar actituds i habilitats per a l'aprenentatge cooperatiu.

- 5) Manejar adequadament habilitats comunicatives
- 6) Conèixer i analitzar el sistema educatiu espanyol i la seva evolució històrica, així com les lleis que ho sustenten.
- 7) Conèixer l'estructura organitzativa i el funcionament dels centres educatius i les implicacions per al professorat.
- 8) Adquirir una visió integradora i comprensiva del procés educatiu i dels seus diversos components.
- 9) Conèixer i manejar els elements substantius del disseny i desenvolupament curricular.
- 10) Adquirir el sentit de la professionalitat docent amb especial èmfasi en els models de formació i vinculació amb la societat
- 11) Adquirir els coneixements i habilitats necessaris per a exercir la tutoria i orientació de l'alumnat per a afrontar el tractament de la diversitat.
- 12) Conèixer i manejar estratègies per a fomentar la convivència i per a afrontar la resolució de conflictes.
- 13) Adquirir els coneixements i habilitats necessaris per a desenvolupar la competència cívica en l'alumnat.
- 14) Conèixer i aprendre sobre el desenvolupament de comunitats d'aprenentatge.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El sistema educatiu espanyol.

Evolució i configuració històrica de l'Educació Secundària. El marc jurídic. Principis constitucionals. Les lleis orgàniques de la democràcia reguladores del sistema.

2. L'organització dels IES.

L'organització educativa: anàlisi teòrica i pràctic de l'organització dels IES. Desenvolupament organitzatiu dels Centres segons nivells i etapes. Direcció, Gestió de Centres i òrgans col·legiats.

3. El procés educatiu.

L'educació. Concepte i característiques. L'educació com procés. Teoria dels processos educatius. Processos de comunicació i interacció educativa i emocional en actituds i en valors.

4. El curriculum en Educació Secundària.

5. La professió docent.

Característiques de la professió docent. Desenvolupament professional del professorat. Condicions socials del treball docent. Models de formació del professorat i estils docents. La situació actual de la professió.

6. Orientació i tutoria.

L'orientació i la tutoria com dimensions de la funció docent. Normativa reguladora. El departament d'orientació. Les funcions del tutor. El pla d'orientació. El pla d'acció tutorial.

7. Atenció a la diversitat.

Marc conceptual: necessitats educatives especials i de suport educatiu. Normativa reguladora. Mesures i programes d'atenció a la diversitat. El pla d'atenció a la diversitat.

8. L'educació per a la ciutadania.

L'educació per a la ciutadania en societats democràtiques: models teòrics, continguts i estratègies d'intervenció educativa. Normativa reguladora. Ciutadania i educació intercultural.

9. Convivència i mediació escolar.

La convivència com marc per a l'aprenentatge. Estratègies per a fomentar la convivència a l'aula i abordar problemes de disciplina. Resolució de conflictes i mediació escolar. Normativa reguladora. El pla de prevenció de la violència i promoció de la convivència (PREVI).

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	20,00	100
Tutories reglades	10,00	100
Treball en grup	10,00	100
Pràctiques en aula	10,00	100
Altres activitats	4,00	100
Elaboració de treballs en grup	29,00	0
Elaboració de treballs individuals	26,00	0
Estudi i treball autònom	29,00	0
Lectures de material complementari	26,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	26,00	0
TOTAL	190,00	

METODOLOGIA DOCENT

En funció de les competències, dels objectius d'aprenentatge i dels continguts s'utilitzaran diversos mètodes: metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussió en grup, comentari de text, activitats pràctiques i d'aplicació individuals i grupals, etc. S'utilitzarà una metodologia participativa i dinàmica amb la finalitat de promoure la implicació i la participació de les alumnes i els alumnes en les classes, incloent explicacions del professorat per a clarificar els pressupostos teòrics. S'usarà el debat quan escaigui i es desenvoluparan treballs pràctics, exposicions i projectes de diversa índole relacionats amb la professió docent i amb la temàtica de l'assignatura.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà combinant diferents tipus d'informacions, vinculades a les diferents activitats que els alumnes desenvoluparan en el mòdul. Els procediments d'avaluació seran:

- Examen, que consistirà en la realització d'una prova oral i/o escrita (50% de la qualificació).
- Treballs i activitats realitzats per l'estudiant (50% de la qualificació), que poden consistir en:

Activitats individuals

Activitats de grup

Exposicions dels alumnes

Altres activitats

(*) Per a superar la matèria serà necessari aprovar cadascun dels dos components, a) i b).

Criteris generals d'avaluació:

Assistència a les sessions teòric-pràctiques, seminaris i activitats conjuntes.

Participació activa, compromís i interès

Domini de la terminologia específica i precisió conceptual

Capacitat d'exposició ordenada, sistemàtica i documentada dels continguts de la disciplina

Elaboració personal, crítica i fonamentada de l'aprenentatge.

Correcció gramatical i sintàctica en l'expressió

Compliment dels terminis que es fixin durant l'assignatura per al lliurament de treballs

La normativa del màster determina el seu caràcter presencial, per la qual cosa és obligatòria l'assistència a les classes i altres activitats lectives que es programin en aquesta matèria. En la qualificació final de les dues convocatòries anuals de l'assignatura es valorarà especialment aquest aspecte.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- APARISI i ROMERO, J.A. (2018). El currículum en Educación Secundaria. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- MARÍN SUELVE, D; BLASCO ROYO, R. y BLASCO ROYO, C.E. (2018): La organización, dirección y participación en los IES. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- BLASCO CALVO, P. y PÉREZ BOULLOSA, A. (2018). Acción tutorial y orientación en Educación Secundaria. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- BLASCO CALVO, P. y PÉREZ CARBONELL, A. (2018). Atención a la diversidad en Educación Secundaria. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.

- CRUZ OROZCO, J.J. (2018): El sistema educativo español. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- GARGALLO, B. (2018). El proceso educativo. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- JARDÓN GINER, P. (2018). La profesión docente. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- PÉREZ PÉREZ, C. (2018). Educación para la ciudadanía. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- SÀNCHEZ I PERIS, F. J. y GARCÍA RAGA, L. (2018). Convivencia y mediación escolar. En B. Gargallo y J.A. Aparisi (Coords) (2018). Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch.
- RIZVI, F. y LINGARD, B. (2013). Políticas educativas en un mundo globalizado. Madrid: Morata

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Contenidos

Se mantienen todos los contenidos inicialmente programados en la guía docente para las sesiones teóricas.

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

La guía docente preveía 64 horas de sesiones presenciales de clase. Se reducen un 35% de estas horas y se pasan a actividades no presenciales en las que el alumnado trabajará con los materiales subidos al aula virtual.

3. Metodología docente

En función de las posibilidades de alumnado y profesorado de cada grupo, se utilizarán algunas de las siguientes metodologías:

- Sustitución de la clase presencial por la videoconferencia síncrona mediante creación de tareas "Videoconferencia" en el aula virtual y ejecución de estas por Blackboard Collaborate el día y a la hora de la clase presencial.
- Utilización de los mismos materiales previstos en la guía original para la docencia presencial, completándolos, en el caso de que fuese necesario, con otros vídeos, textos, artículos, documentos, etc.
- Potenciación del foro del aula virtual para atender las dudas y comentario del alumnado.

- Se mantiene el programa de tutorías virtuales (se amplía la atención a 72 horas laborables máximo por correo electrónico para poder cubrir adecuadamente la creciente demanda) y en el horario de tutorías presenciales.

4. Evaluación

Para la primera convocatoria, dado que el profesorado dispone de suficientes productos y/o entregas del alumnado para llevar a cabo la evaluación, no es necesario recurrir a la prueba final, de modo que la evaluación continua supondrá el 100% de la calificación. Por tanto, la evaluación puede llevarse a cabo valorando las posibles entregas del alumnado:

- Dossiers, portafolios y/o trabajos individuales sobre los temas de las asignaturas elaborados por el alumnado, a lo largo del curso.
- Trabajo individual sobre las cuestiones clave de cada tema propuestos por el profesorado y elaborados por el alumnado al finalizar cada tema.
- Lectura, recensión y valoración crítica del manual de la asignatura y/u otros libros seleccionados por el profesorado y de especial interés educativo.
- Trabajos de grupo
- Desarrollo de un proyecto de intervención en las aulas o en el centro educativo.
- Otros

Para la segunda convocatoria, el examen final contemplado en la normativa supondrá el 50% de la calificación, valorándose el 50% restante mediante los trabajos y tareas entregados por el alumnado. Esa prueba final, que se realizará usando Blackboard Collaborate u otra herramienta fiable, el día y hora fijado para ello en el calendario oficial (26 de junio de 2020 de a las 10:00 horas, consistirá en:

- Examen on-line realizado a través del aula virtual con preguntas abiertas en las que el alumnado tiene que demostrar el dominio y capacidad de síntesis de los contenidos de un tema concreto usando los materiales que consideren pertinentes en un tiempo limitado para ello.
- Si una persona no dispone de los medios para establecer las conexiones pertinentes y acceder al aula virtual, deberá contactar con el profesorado por correo electrónico en el momento de publicación de este anexo a la guía docente.

5. Bibliografía

Se sustituye o complementa el manual recomendado con los artículos, capítulos de libro y/o transparencias que se suben al aula virtual en cada uno de los temas.